

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
ДУ “ІНСТИТУТ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ”
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ СТЕФАНА БАТОРІЯ
(м. СКЕРНЕВІЦЕ, ПОЛЬЩА)
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ВАРНА, БОЛГАРІЯ)

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ГОСПОДАРЮВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН,
ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
23-24 вересня 2022 року

м. Одеса -2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
ДУ “ІНСТИТУТ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ”

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ СТЕФАНА БАТОРІЯ (м. СКЕРНЕВІЦЕ, ПОЛЬЩА)
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ВАРНА, БОЛГАРІЯ)

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

МАТЕРІАЛИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
23-24 вересня 2022 року

УДК: 334.012.42:338

Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 23-24 вересня 2022 р.). – Одеса, 2022. 596 с.

У збірнику представлено матеріали учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи», яка відбулася в Одеському національному економічному університеті 23-24 вересня 2022 року.

Розглядаються питання економіки, фінансів, інвестицій та інвестиційної діяльності, інновацій та інноваційної діяльності, публічного управління, підприємництва, конкурентоспроможності підприємств, інтеграційних процесів, національної безпеки.

Матеріали публікуються в авторській редакції з незначною загальною правкою, відповідальність за зміст та достовірність досліджень несуть автори.

Сапотницька Н. Я. РОЗВИТОК СУХИХ ПОРТІВ В УКРАЇНІ ЯК ЛОГІСТИЧНОГО ФАКТОРУ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ.....	498
Сарай Н. І. МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЦЕСНОГО ПІДХОДУ В ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕС- ПРОЦЕСІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	500
Сахно Н. О., Замковий О. І. ВИЗНАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ УКРАЇНИ.....	503
Сахно Н. О., Цуркан І. М. ВИБІР СТРАХОВИМИ КОМПАНІЯМИ УКРАЇНИ НАЙБІЛЬШ УСПІШНИХ КАНАЛІВ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ...	504
Світлична А. В., Бондар О. Г. ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	507
Світлична А. В., Бондаренко В. П. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	509
Світлична А. В., Бондаренко Я. І. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА....	511
Силкіна Ю. О. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	513
Сиротюк Г. В. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ.....	515
Складанівська О. О. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	517
Сментина Н. В., Добриніна Д. А. СТИМУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ: ВИКЛИКИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ.....	521
Соріна О. О., Костенко С. Ю., Костенко М. В. СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ПРИ ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	523
Стратійчук В. М. РЕЛОКАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	525
Терещук І. В. ВАР'ЮВАННЯ РІВНЯМИ І ПОЗИЦІЯМИ БЮДЖЕТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ СППР ПРИ КЕРУВАННІ ВИРОБНИЦТВОМ.....	527
Ткаченко Е. О., Замковий О. І. ЗАСТОСУВАННЯ MRP-ТЕХНОЛОГІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	529
Тлучкевич Н. В. ОЦІНКА ТА ПЛАНУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ ШВЕЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	531

Проект «сухий порт» в місті Одеса це - мультимодальний логістичний центр з розвинутою інфраструктурою, сучасним обладнанням, що не має аналогів в Україні, що дозволяє власнику вантажу користуватися усіма перевагами морського порту на суші. Його реалізація стала можливою завдяки тісній взаємодії державних структур, Одеської міської влади, адміністрації Одеського порту, приватних інвесторів і міжнародних фінансових інститутів в особі Європейського банку реконструкції та розвитку [1]. Окрім цього, у 2021 році розпочато будівництво сухого порту на залізничній станції Мостиська II на заході України, який матиме ефективне залізничне сполучення із морським портом, а відстань до найближчої польської станції становить 7 км. Польща, після початку війни в Україні, працює над створенням на спільному кордоні "сухого порту" з метою збільшення пропускної можливості для експорту української аграрної продукції.

Отже, такі порти є доцільними для українського бізнесу не лише під час війни. Вони є базою, яка допоможе розвантажити центральні автошляхи, зменшити залежність від морських портів, при інтенсивній систематизації і цифровізації процесів можуть максимально ефективно використовувати переваги мультимодальних перевезень.

Список використаних джерел

1. Сухий порт. <https://euroterminal.ua/uk/kompaniia/dry-port>
2. Тодуров О. Сухий порт: як забезпечити оперативну логістику в умовах війни. URL: <https://mind.ua/openmind/20238657-suhij-port-yak-zabezpechiti-operativnu-logistiku-v-umovah-vijni>.
3. Rosmaizura MohdZaina, Nurul Haqimin Mohd Sallehb, Izyan Munirah MohdZaideenb, Masha Nur Salsabiela Menhatb, Jagan Jeevanb. Dry ports: Redefining the concept of seaport-city integrations. *Transportation Engineering, Volume 8, June 2022.* URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666691X22000100>
4. Горачек О., Горова К. Сухий порт. Особливості та організація роботи. АПК-Інформ: Висновки, №7 (85). URL: <https://www.apk-inform.com/uk/exclusive/topic/1521245>

Сарай Н.І.

к.е.н., доцентка,

проректорка з наукової роботи,

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут,

м. Хмельницький

МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЦЕСНОГО ПІДХОДУ В ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Економічний дисбаланс в економіці України, зумовлений глибокою кризою через російську військову агресію, вимагає вирішення низки невідкладних проблем. Інфляція, безробіття, падіння ВВП, неузгодженість правової бази з вимогами політичної та економічної ситуації спонукають до пошуку ефективних шляхів виходу з кризи. Торговельні підприємства, позбавлені через війну звичних логістичних зв'язків, вибудованої інфраструктури та джерел поповнення оборотного капіталу, потерпають найбільше. З огляду на це пошук методів організації бізнес-процесів торговельного підприємства є питанням назрілим та актуальним. Важливе значення в даному контексті має застосування концепції процесного підходу.

Дослідження теоретичних та практичних засад організації бізнес-процесів підприємства знайшли свій відбиток в численних працях закордонних та вітчизняних учених: Х. Віссема, О.С. Віханського, Ф. Котлера, Ж-Ж. Ламбена, М. Портера, А.А. Томпсона, А. Дж. Стрікланда, Дж. Еванса, Б. Бермана, А.В. Войчака, В.Г. Герасимчука, В.В. Демиденка, Г.І. Кіндрацької,

І.О. Молоткова, О.В. Рудінської, О.В. Ольшанського, А.О. Старостіної, С.В. Оборської, О.М. Ходаківського та інших. Питання використання процесного підходу у практиці бізнесорганізацій були досліджені у роботах Ф.Ж. Гуяра, В.Г.Сліферова, Дж.М. Келлі, В.В. Репіна, М. Робсона, М. Хаммера, Дж. Чампі.

Проте аналіз опублікованих за даною тематикою наукових джерел засвідчив, що методичні та практичні напрацювання, що стосуються управління підприємствами торгівлі на основі удосконалення бізнес-процесів, вивчені недостатньо та потребують додаткового дослідження.

Серед учених існують різні погляди щодо економічного змісту поняття «бізнес-процес», однак доволі влучним, на наш погляд, є тлумачення бізнес-процесу, запропоноване науковцем О.М. Ходаківського. Під бізнес-процесом автор розуміє елемент цільової організаційної діяльності, орієнтований на отримання підприємством корисного результату [3, с. 61].

Негативний вплив на економіку зовнішніх та внутрішніх чинників спонукає керівників підприємств до перегляду форм господарювання та формування такої моделі бізнесу, яка зможе забезпечити підприємству комерційний успіх. З огляду на це в сучасних умовах невизначеності та ризику дієвим та ефективним є застосування процесного принципу організації управління підприємствами. Нині процесний підхід є доволі прогресивним, і може широко застосовуватися у різних сферах діяльності, це один з небагатьох способів для підприємства залишатися конкурентоспроможним. Даний підхід примушує керівників різних рівнів звернути увагу на взаємодію учасників процесів, оскільки через їх невизначеність відбуваються найбільші втрати інформації і часу, що безпосередньо ведуть до економічних втрат.

Вважаємо слушною думку науковця В.В. Демиденка, що процесний підхід до організації і управління дає можливість підприємству отримати такі переваги [1, с. 101]:

- формуються передумови щодо делегування повноважень та відповідальності виконавцям, що сприяє підвищенню якості продукції;
- кожен працівник підприємства безпосередньо пов'язаний з кінцевим результатом і відповідає за його якість;
- основним критерієм якості і цінності продукції є задоволення потреб споживачів;
- обмежується кількість ієрархічних рівнів прийняття рішень, унаслідок чого підвищується оперативність і адаптивність діяльності підприємства;
- усуваються невиправдані витрати, які не впливають на процес створення цінності продукції;
- покращуються комунікації, оскільки обмін інформацією здійснюється усередині робочої групи бізнес-процесу, що виключає її спотворення, а також значно скорочує терміни передачі інформації від одного суб'єкта бізнес-процесу до іншого;
- створюються умови для автоматизації технологій виконання бізнес-процесів.

Додамо, що в Україні управління більшістю підприємств побудовано на особистому досвіді та розумінні ведення бізнесу топ-менеджерами з використанням здебільшого адміністративно-авторитарних методів управління. Структура бізнесу складається з елементів екстенсивних форм господарювання, які були актуальні для України ще наприкінці минулого століття.

Сфера торгівлі має свої особливості. Як зазначає у своїх працях О.В. Ольшанський, на підприємствах торгівлі переважають бізнес-процеси аналітичного та торгово-технологічного характеру, тому основними критеріями декомпозиції бізнес-процесів повинні бути такі критерії, як аналіз, ресурси, продукт або послуга [2, с. 23].

Існують певні методи оптимізації бізнес-процесів, які можна об'єднати у три великих групи. До першої групи належать методи, які засновані на досвіді. Вони є універсальними та придатними для будь-якого бізнесу. До другої групи відносяться методи бечмаркінгу. Суть їх полягає в аналізі діяльності успішних компаній та запозиченні їх досвіду. Третя група методів

об'єднала в собі технології командної роботи. Використання кожного із цих методів залежить від характеру організації та специфіки діяльності.

Для опису бізнес-процесу ефективним є метод Workflow (з англ. – робочий процес), що базується на процесному підході. Особливість та корисність даного методу полягає у тому, що він пропонує підходи до прискорення пристосування та зменшення часу реакції підприємства на швидкі зміни бізнес-середовища. Методи Workflow передбачають збір таких характеристик, завдяки яким адаптація до змін стає нескладною та стандартною процедурою. Тому технологія Workflow необхідна підприємствам України.

Одне із головних завдань Workflow – це набір інструментів для аналізу та автоматизації функцій бізнес-процесів. За даної технології застосовуються такі методики:

1. Оцінка витрат часу.
2. Управління якістю продукції.
3. Постачання у встановлені терміни.
4. Швидкий обмін даними в електронній формі.

Таким чином, Workflow забезпечує постійний обмін інформацією та усуває невиправдані витрати. Підприємство стає більш динамічною структурою. Workflow виявляє приховані проблеми підприємства та забезпечує зв'язок між людьми та технологіями. За даної технології моделюються процедури з високим ступенем точності та деталізації. Впровадження технології Workflow підвищує ефективну діяльність підприємства. Для побудови дієвої системи управління необхідно:

1. Переглянути внутрішні резерви підприємства.
2. Розглянути питання оптимізації існуючої структури та всіх бізнес-процесів.
3. З'ясувати, які з бізнес-процесів «працюють» на прибуток.
4. З'ясувати, які процеси є другорядними та ступінь їх перспективності та участі в загальному прибутку.
5. Знайти процеси, які відволікають капітал компанії.

Варто зауважити, що необхідним є проведення поглибленого аудиту всіх бізнес-процесів підприємства, проведення їх ранжування за впливом на діяльність підприємства. Для цього з основних напрямків діяльності підприємства проводиться:

- моделювання «ідеальної» системи господарювання на підприємстві;
- порівняльна оцінка змодельованої системи з тими процесами, що існують;
- виключення зайвих процесів, можливості впровадження нових;
- побудова схеми нової системи, що відповідає вимогам мети, завданням та напрямкам діяльності підприємства;
- побудова схеми всіх підпроцесів.

Підсумовуючи, зауважимо, що можливість постійного моніторингу за станом збудованої системи бізнес-процесів підприємства досягається вибором показників ефективності для кожної складової процесу. Внаслідок кореляції показників всіх складових бізнес-процесів між собою з'являється можливість моніторингу господарської діяльності підприємства, моделювання ситуацій різного характеру за ступенем складності, визначення «вузьких» сторін в діяльності підприємства. Завдяки цьому з'являється можливість оперативно впливати на процеси у разі виникнення негативного впливу зовнішніх і внутрішніх факторів.

Список використаних джерел

1. Демиденко В.В. Управління бізнес-процесами як складова процесного підходу до управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. С. 98-107.
2. Ольшанський О.В. Особливості управління бізнес-процесами підприємств торгівлі та методи їх удосконалення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 22, ч. 3. С. 22-26.
3. Ходаківський О.М. Управління бізнес-процесами підприємства. *Агросвіт*. 2017. № 22. С. 60-64.